

Sygn. akt *XVI GC 10/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Ewa Teofilak</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Ewelina Romaniuk

po rozpoznaniu 13 czerwca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa *B. D., W. D.*

przeciwko *Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.*

o odszkodowanie

1. oddała powództwo;
2. kosztami procesu w całości obciąża powodów pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

SSO Ewa Teofilak

Sygn. akt XVI GC 10/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 grudnia 2013 r. (data prezentaty) małżonkowie B. i W. D. solidarnie domagali się zasądzenia kwoty 8.096.283 zł (osiem milionów dziewięćdziesiąt sześć tysięcy dwieście osiemdziesiąt trzy złote) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu z tytułu utraty wartości ich nieruchomości położonych w O. gminie M. przy ul. (...) „o” (zabudowanej dz. ew. (...) oraz niezabudowanych (...),(...) i (...)) oraz przy ul. (...) (niezabudowane dz. ew. (...), (...) i (...)) oraz kosztów rewitalizacji akustycznej budynków.

Uzasadniając wystąpienie z żądaniem powodowie wskazali, iż na zasadach ustawowej wspólności małżeńskiej są właścicielami nieruchomości, które na skutek wejścia w życie Uchwały 76/11 Sejmiku województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. zostały objęte obszarem ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) – znalazły się w strefach Z2 i OOU. Ograniczenia te spowodowały spadek wartości ich nieruchomości, w wysokości oszacowanej przez rzeczoznawcę w prywatnej opinii, załączonej do pozwu - kwoty tej powodowie dochodzą jako odszkodowania. Powodowie zawezwali pozwanego do próby ugodowej, jednakże bez skutku. Roszczenie swoje opierali na art. 129 POŚ oraz ewentualnie na art. 435 §1 KC.

(pozew k. 2-286)

W odpowiedzi na pozew z 20/02/2014 r. (data stempla pocztowego) pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości jako bezpodstawnego, w szczególności ze względu na upływ terminu zawitego.

Pozwany zarzucał, że nieruchomości powodów mocą powołanej uchwały, znajdują się w obszarze ograniczonego użytkowania, a częściowo w strefie Z2, natomiast nie jest znalazły się w strefie ograniczeń po raz pierwszy, bowiem na podstawie Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) znajdowały się w całości w strefie M. Ograniczenia które dotyczyły wówczas strefy M zostały utrzymane w strefie Z1 OOU 2011 – oznacza to, że wejście w życie Uchwały 76/11 nie tylko nie spowodowało nowych ograniczeń, ale zmniejszyło do tej pory istniejące lub całkowicie je zniósł. Oznacza to wg pozwanego, że powodowie nie mogą wnosić o odszkodowanie, bowiem wygasły one wraz upływem terminu zawitego tj. najpóźniej z dniem 25/08/2009 r. W zarzutach ewentualnych pozwany wskazywał brak wykazania szkody oraz związku przyczynowo – skutkowego, zarówno w zakresie roszczenia o odszkodowanie za spadek wartości nieruchomości jak i za adaptację akustyczną budynków powodów, wskazał także bezzasadność żądania odsetek od wskazanego przez powodów terminu. Pozwany przedłożył prywatną opinię, z której wywodził, iż brak jest podstaw do jego odpowiedzialności na gruncie art. 435 KC.

(odpowiedź na pozew k. 296-417)

W toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Postanowieniem z dnia 22 września 2016 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 §1 pkt 1 KPC, które podjął ponownie postanowieniem z 17/03/2017 r.

(postanowienia k. 778-780 i 800)

Pismem z dnia 02/06/2017 r. powodowie wnosili o zawieszenie postępowania ze względu na przyjętą do rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny skargę Rzecznika Praw Obywatelskich dot. niezgodności art. 129 POŚ z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 64 ust. 3 oraz art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Na rozprawie w dniu 13/06/2017 r. Sąd oddalił przedmiotowy wniosek.

(wniosek k. 806-810, postanowienie w protokole k. 814a)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie, małżonkowie D. nabyli do wspólnego majątku małżeńskiego nieruchomości gruntowe położone w O. (dz. ew. nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...)) oraz działkę (...) na podstawie umów darowizn z dnia (...) sporządzonych przez M. S. - notariusza w P..

Na podstawie Decyzji Wojewody (...) nr (...) z dnia 24/08/2013 r. działkę (...) podzielono na działki o numerach (...) zaś działkę (...) na (...) i (...) – ze względu na przeznaczenie części ziemi pod drogę i wykup jej przez Gminę M..

Na działce o numerze (...) adres ul. (...) „o” posadowiony jest budynek mieszkalny, którego budowa została zakończona w 2005 r., zaś na działce nr (...) o adresie B. 9 posadowiony jest budynek mieszkalny, którego budowa została zakończona w 1960 r. Dla ww. nieruchomości Sąd Rejonowy w Pruszkowie prowadzi księgi wieczyste nr (...).

(dowód: odpis z KW nieruchomości k. 26-29, decyzja o podziale działki k. 30-31a, KW k. 32-37a, wnioski o wykreślenie służebności mieszkania k. 38-39, wypis z rejestru gruntów ul. (...) k. 125-127m wypis z rejestru gruntów i kartoteki budynków ul. (...) k. 222-224, 235-239)

Rozporządzeniem Wojewody (...) nr 50 z dnia 07 sierpnia 2007 roku w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W., które weszło w życie w dniu 25 sierpnia 2007 roku (dalej: OOU 2007), został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...). Podstawą wydania Rozporządzenia była treść art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 roku, Nr 129, poz. 902 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 tego rozporządzenia w obszarze ograniczonego użytkowania zabroniono:

- 1)przeznaczenia nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także pod zabudowę mieszkaniową;
- 2)zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, a w strefie M – także na cele mieszkaniowe – z zastrzeżeniem ust. 2;
- 3)budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także budynków mieszkalnych, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zaś § 5 tego rozporządzenia w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadził następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

- 1)w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych;
- 2)w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach.

Rozporządzenie nr 50 weszło w życie 14 dni od jego ogłoszenia tj. 25 sierpnia 2007 r. Termin zawity do zgłaszania roszczeń upływał z dniem 25/08/2009 r.

Na mocy powyższego rozporządzenia nieruchomości powodów położone w O. znalazły się w całości w strefie (...) 2007, tego obszaru, tj. strefie ograniczeń zabudowy mieszkaniowej.

(bezsporne, dowód: Dziennik Urzędowy Województwa (...) z 2007 roku, Nr 156, poz. 4276 z załącznikami k. 337-343)

Powodowie nie zgłosili pozwanemu swoich roszczeń w zakresie obniżenia wartości nieruchomości oraz kosztów rewitalizacji akustycznej na podstawie ww. Rozporządzenia.

(okoliczność bezsporna)

Na skutek m.in. zmiany w 2009 r. procedur operacji lotniczych na kierunku północno-zachodnim (M. – U.) pozwany, jako administrator lotniska O., został zobowiązany do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego dla (...) im. (...) w W. w zakresie oddziaływania akustycznego. Przedłożony przez pozwanego Przegląd Ekologiczny dla (...) im. (...) w W. wykazał, że oddziaływanie akustyczne portu znacznie wykracza poza teren, do którego zarządca posiada tytuł prawny. W tej sytuacji, z uwagi także na powiększenie się obszaru, na którym dochodziło do przekroczeń hałasu Uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku, która weszła w życie 04 sierpnia 2011 roku (dalej: OOU 2011), utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W..

Zgodnie z powyższą uchwałą w strefie OOU (§6) określono wymagania techniczne dotyczące budynków: w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić odpowiednią izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z ustawą z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159 i Nr 45, poz. 235, dalej: Prawo budowlane) i przepisami wykonawczymi do tej ustawy, zaś w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach – zgodnie z ustawą Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi do tej ustawy.

Na mocy tej uchwały nieruchomości powodów znalazły się w strefie OOU oraz częściowo w strefach OOU i Z2.

(bezsporne, k. 126-129 - załącznik do uchwały nr 76/11 z dnia 20/06/2011 r. Sejmiku Województwa (...) oraz uzasadnienie do uchwały, opinia biegłego k. 612-615)

Na skutek objęcia nieruchomości powodów o numerach działek (...) obszarem ograniczonego użytkowania ustanowionym Uchwałą nr 76/11 Sejmiku województwa (...) z 20/06/2011 r. ich wartość zmniejszyła się o 450.663 zł (czterysta pięćdziesiąt tysięcy sześćset sześćdziesiąt trzy złote).

(dowód: opinia biegłego sądowego k. 603-710)

Pismem datowanym na 22/07/2013 r., nadanym do pozwanego w dniu 23/07/2013 r. powodowie zgłosili swoje roszczenia na gruncie Uchwały 76/11 w zw. z art. 129 ust. 2 POŚ i art. 435 §1 KC, do łącznej kwoty 17.459.998,36 zł (siedemnaście milionów czterysta pięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt osiem złotych i trzydzieści sześć groszy), zarówno w zakresie odszkodowania za obniżenie wartości nieruchomości jak i kosztów rewitalizacji akustycznej budynków.

(dowód: odpis pisma wraz z dowodem nadania k. 426-430)

Wnioskami z 23/07/2013 r. oraz 05/08/2013 r. (daty prezentat) powodowie wzywali pozwanego do zawarcia ugód sądowych w zakresie wypłaty odszkodowania za spadek wartości ich nieruchomości oraz koszty rewitalizacji akustycznej budynków mieszkalnych. Na posiedzeniach do zawarcia ugód nie doszło.

(dowód: odpis wniosku o zawiązanie do próby ugodowej z 05/08/2013 r. k. 569-572, protokół posiedzenia w sprawie VIII GCo 1174/13 k. 573, odpis wniosku o zawiązanie do próby ugodowej z 23/07/2013 r. k. 574-577, protokół w sprawie XV GCo 843/13 k. 578)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody złożone przy pozwie, odpowiedzi na pozew oraz dalszych pismach procesowych dopuszczonych stosownymi decyzjami Sądu.

Nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia złożony przez pozwanego Raport – Analiza rynku gruntów zabudowanych budynkami mieszkalnymi z Obszarze Ograniczone Użytkowania wokół (...) im. (...) w W. oraz w bezpośrednim sąsiedztwie nieruchomości przy ul. (...), bowiem jako dokument prywatny, wykonany na zlecenie strony pozwanej nie mógł korzystać z domniemania zgodności z prawdą (vide orzeczenie SN z dnia 15.04.1982 r. III CRN 65/82). Ponadto dokument ten nie dotyczył bezpośrednio nieruchomości powodów. Podobnie prywatna opinia rzeczoznawcy złożona przy pozwie została przez sąd potraktowana jako element argumentacji strony powodowej, nie zaś jako opinia biegłego mogąca stanowić podstawę do wyrokowania w sprawie.

Sąd dał wiarę opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości J. S., oraz opinii uzupełniającej, w zakresie w jakim oszacował spadek wartości nieruchomości powodów w wyniku wprowadzenia OOU 2011.

W ocenie Sądu opinie zostały sporządzone w sposób logiczny, rzeczowy i przejrzysty. Biegły wskazał na czym opierał się wydając opinię, z jakich źródeł korzystał i którą posłużył się metodologią. W sposób zrozumiały i przekonujący przedstawił wnioski opinii oraz w jaki sposób do nich doszedł. Sąd nie miał także wątpliwości odnośnie tego, że biegły posiada odpowiednie kompetencje i doświadczenie do wydania opinii w sprawie. Należy podkreślić, iż biegły jest rzeczoznawcą majątkowym od 2001 r. i sporządził wiele podobnych opinii w zbliżonych rodzajowo sprawach, zatem należy uznać, iż posiada niezbędne doświadczenie w przedmiocie objętym zakresem i niniejszej sprawy.

Również w ocenie Sądu sposób sporządzenia opinii odpowiada prawu, w szczególności jest zgodny z wymogami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz.U. 2004 nr 207 poz. 2109 ze zm.). W § 4 ust. 2 powołanego rozporządzenia wskazano metody sporządzania operatu szacunkowego. Z treści ww. przepisu nie wynika, aby któraś z nich była nadrzędna w stosunku do innych, zatem to do biegłego należy wybór, która z nich będzie najodpowiedniejsza i najbardziej adekwatna do uzyskania rzetelnego wyniku. Biegły zastosował podejście porównawcze, metodę korygowania ceny średniej. Przy

stosowaniu podejścia porównawczego konieczna jest znajomość cen transakcyjnych nieruchomości podobnych do nieruchomości będącej przedmiotem wyceny, a także cech tych nieruchomości wpływających na poziom ich cen. Przy stosowaniu metody korygowania ceny średniej do porównań przyjmuje się z właściwego rynku nieruchomości co najmniej kilkanaście nieruchomości podobnych, dla których znane są ceny transakcyjne, warunki zawarcia transakcji oraz cechy tych nieruchomości. Wartość nieruchomości będącej przedmiotem wyceny określa się poprzez korektę średniej ceny nieruchomości podobnych współczynnikami korygującymi. Przy metodzie korygowania ceny średniej do porównań przyjmuje się z rynku właściwego ze względu na położenie wycenianej nieruchomości co najmniej kilkanaście nieruchomości podobnych, które były przedmiotem obrotu rynkowego i dla których znane są ceny transakcyjne, warunki zawarcia transakcji oraz cechy tych nieruchomości. Wartość nieruchomości będącej przedmiotem wyceny określa się w drodze korekty średniej ceny nieruchomości podobnych współczynnikami korygującymi, uwzględniającymi różnicę w poszczególnych cechach tych nieruchomości. Określony rynek stanowi podstawę do przeprowadzenia jego analizy pod kątem wyboru cech rynkowych, które w sposób zasadniczy wpływają na wartość rynkową nieruchomości. Przyjęty do wyceny rynek nieruchomości typowych, często występujących na rynku powinien być rynkiem lokalnym, w przypadku gdy brak danych na rynku lokalnym analizę można rozszerzyć o rynek sąsiedni, podobny do rynku na którym występuje szacowana nieruchomość.

Sąd oddalił wszystkie pozostałe wnioski dowodowe zgłoszone przez strony, ze względu na fakt, iż w sprawie podstawową kwestią było zachowanie terminu zawitego do zgłoszenia i dochodzenia przez powodów roszczeń ze względu na objęcie ich nieruchomości (...) oraz – co wynikało z treści odpowiedzi na pozew – również obszarem OOU 2007. W ocenie Sądu przedmiotowe dowody były nieprzydatne dla rozstrzygnięcia, o czym szerzej mowa w części dotyczącej oceny prawnej roszczenia powodów.

Sąd oddalił wniosek strony powodowej o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 §1 ust. 3¹ KPC, ze względu na skierowany do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją art. 129 POŚ z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 64 ust. 3 oraz art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP (sygn. akt K 2/17).

Okolicznościami, jakie muszą zajść, aby sąd mógł rozważyć w ogóle zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3⁽¹⁾ KPC są zainicjowanie przez sąd zawieszający odpowiedniego postępowania przed właściwym Trybunałem, zależność rozstrzygnięcia sprawy od wyniku postępowania przed Trybunałem oraz celowość zawieszenia postępowania. W ocenie Sądu orzekającego w przedmiotowej sprawie nie ma wątpliwości odnośnie kwestii obowiązywania czasowego i terytorialnego zarówno aktów prawa miejscowego ustanawiających obszary ograniczonego użytkowania dla (...) jak i ustawy POŚ. Orzecznictwo sądów powszechnych, mimo wątpliwości wywołanych m.in. orzeczeniami NSA - postanowieniem z dnia 29/09/2009 II OSK 445/09, oraz wyrokami z 17/03/2009 r. II OSK 1195/08, II OSK 1231/08 i in., było w tym zakresie jednolite i konsekwentne. Okoliczność, iż w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, który powoływał się również we wcześniejszych latach na orzecznictwo NSA przedstawiając swoje stanowisko w związku z pytaniami do niego kierowanymi, że określone unormowanie nasuwa wątpliwości co do swojej konstytucyjności, nie uprawnia samo przez się do powstrzymania się od orzekania, jeżeli sąd orzekający nie podziela tych wątpliwości. Należy uznać zawieszenie postępowania za niecelowe, bowiem wniosek został złożony tuż przed rozprawą, na której ogłoszono wyrok, po przeprowadzeniu postępowania w zakresie w jakim było ono niezbędne dla oceny zasadności roszczeń powodów. Ponadto wniesienie skargi konstytucyjnej nie wpływa na tok postępowania, ponieważ przysługuje ona tylko od ostatecznego orzeczenia, którym jest m.in. prawomocny wyrok. Stosownie bowiem do treści art. 64 TKU, skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej w terminie 3 miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Uwzględnienie tej skargi przez TK może prowadzić do wznowienia postępowania - art. 401⁽¹⁾ KPC, w którym zastosowano niezgodny z Konstytucją akt normatywny (art. 190 ust. 4 Konstytucji RP), ale może także nie mieć w ogóle wpływu na postępowanie w sprawie.

Z powyższych przyczyn Sąd oddalił wniosek o zawieszenie postępowania w sprawie na podstawie art. 177 §1 pkt. 3¹ KPC.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Roszczenie powodów nie zasługiwało na uwzględnienie, ze względu na jego wygaśnięcie.

Jak wskazano w stanie faktycznym, powodowie dochodzili odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za zmniejszenie wartości swoich nieruchomości, na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. na podstawie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 ze zm., na podstawie art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska.

W pierwszej kolejności Sąd dokonał oceny prawnej roszczenia powodów.

Treść powołanego przepisu, mówi, że jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części (ust. 1). W tej sytuacji, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości (ust. 2). Roszczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje również użytkownikowi wieczystemu nieruchomości, a roszczenie, o którym mowa w ust. 2, także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości. (ust. 3) Z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1-3, można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości (ust. 4).

Zgodnie z treścią art. 136 ust. 1 - 3 POŚ w razie ograniczenia sposobu korzystania ze środowiska w wyniku ustanowienia OOU, właściwymi w sprawach spornych dotyczących wysokości odszkodowania lub wykupu nieruchomości są sądy powszechne. Obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem OOU. W razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Roszczenia formułowane na podstawie art. 129 ust. 1 i 2 POŚ podlegają ograniczeniom. Według art. 129 ust. 4 POŚ można wystąpić z nimi w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Sąd badał zasadność roszczenia uwzględniając zarzuty podniesione przez pozwanego.

Pomiędzy stronami niesporny był fakt położenia wszystkich nieruchomości powodów – nieruchomości gruntowych oraz nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi – znajdujących się w O. w obszarze ograniczonego użytkowania - strefa M, ustalonego Rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 07/08/2007 r. a następnie w obszarze ograniczonego użytkowania w strefach Z2 i OOU poza Z2, zgodnie z uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (Dz. Urz. Woj. M.. nr 128 poz. 4086).

Nie budziło wątpliwości sądu istnienie po stronie powodowej legitymacji do występowania z roszczeniem w niniejszej sprawie. Zgodnie z przedstawionymi dokumentami, w szczególności odpisami z KW nieruchomości powodowie nabyli własność wszystkich działek na podstawie umów darowizn z 1997 r. , przy czym jeden z budynków mieszkalnych był wzniesiony w 1960 r. zaś drugi – w 2005 r. Oba budynki były w momencie wejścia w życie OOU 2011 użytkowane na cele mieszkalne – w jednym zamieszkiwali powodowie w drugim zaś na podstawie służebności dożywocia – ich rodzice. Świadczy to bezspornie, że wypełniona została przesłanka z art. 129 ust. 2 POŚ, ponieważ w dacie wejścia w życie aktu prawa lokalnego – rozporządzenia wojewody nr 50 powodowie byli właścicielami nieruchomości zabudowanych budynkami użytkowymi na cele mieszkalne, objętymi OOU.

W drugiej kolejności Sąd badał zachowanie terminu zawitego do dochodzenia przez powodów ich roszczenia, bowiem było to podstawowe zagadnienie, podnoszone przez stronę pozwaną, wskazywane jako podstawa do oddalenia pozwu bez konieczności przeprowadzania postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. został utworzony w drodze rozporządzenia z dnia 07 sierpnia 2007 r. wydanego przez Wojewodę (...). Podstawą prawną do wydania rzeczonożego aktu stanowił art. 135 ust. 2 POŚ w wówczas obowiązującym brzmieniu. W oparciu o powyższy przepis kompetencja do utworzenia OOU została powierzona wojewodzie.

Na skutek nowelizacji dokonanej na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 175 poz. 1462 ze zm.), kompetencja do utworzenia OOU została powierzona sejmikowi województwa, który taki obszar tworzy w drodze uchwały. Powyższa nowelizacja zgodnie z art. 48 pkt 2 POŚ weszła w życie z dniem 01 stycznia 2008 r. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. zawierała także przepisy przejściowe, stanowiące, iż akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych niniejszą ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje (art. 47 ust. 2 ww. ustawy).

W dacie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W., tj. w dniu 24 sierpnia 2007 roku (data wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) nr 50 z dnia 07 sierpnia 2007 roku), art. 135 ust 2 POŚ wskazywał, że obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, w drodze rozporządzenia tworzy wojewoda.

Przepis ten uległ zmianie, na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. z 2005 r. nr 175, poz. 1462), w brzmieniu obowiązującym od dnia 01 stycznia 2008 roku. Według tej nowelizacji, OOU dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana, jako takie przedsięwzięcie, tworzy w drodze uchwały sejmik województwa. Zmieniono zatem jedynie organ uprawniony do utworzenia OOU – w miejsce wojewody – sejmik województwa oraz wskazano, że następuje to w formie uchwały, a nie jak dotychczas w formie rozporządzenia.

Zgodnie z treścią § 32 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. 2002, Nr 100, poz. 908), jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się rodzaj aktu wykonawczego albo zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej treść przepisu upoważniającego. Zgodnie zaś z treścią ust. 3 przywołanego wyżej §32 powyższego rozporządzenia, jeżeli zmiana treści przepisu upoważniającego polega na tym, że zmienia się organ upoważniony do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą, w takim przypadku organem upoważnionym do zmiany lub uchylecia aktu wykonawczego wydanego na podstawie zmienionego przepisu upoważniającego jest organ wskazany w zmienionym upoważnieniu. Przepis ten stosuje się przy tym odpowiednio, na podstawie § 143 rozporządzenia, do aktów prawa miejscowego. Zatem zmiana organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego z wojewody na sejmik województwa nie wpłynęła na moc obowiązującą Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 roku, bowiem w przypadku zmiany treści przepisu upoważniającego, polegającej na zmianie organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą, jak wywiedziono powyżej. Oznacza to, iż zmiana ustawy z dnia 03 października 2008 r. miała jedynie charakter redakcyjny i określała, kiedy tracą moc przepisy wykonawcze określające, które przedsięwzięcia mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zmiany art. 135 ust. 2 POŚ w zakresie organu, rodzaju aktu prawnego oraz określenia rodzaju przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w żaden sposób nie wpłynęły na skuteczność obowiązywania Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 roku, bowiem zmiana organu upoważnionego do wydania aktu

wykonawczego nie wpłynęła na moc jego obowiązywania; kwestia formy aktu została rozstrzygnięta w przepisach przejściowych, to jest art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., a zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym przedmiotowo pozostał ten sam - nie zmieniła go ani nowelizacja dokonana ustawą z dnia 03 października 2008 roku, ani nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 09 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W tej sytuacji należy podzielić stanowisko, że przepisy rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. zachowały moc obowiązującą do czasu wejścia w życie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W., zaprezentowaną w uzasadnieniach szeregu wyroków Sądu Apelacyjnego w Warszawie (sprawy o sygnaturach: VI ACa 1156/10, VI ACa 1058/10, VI ACa 194/11, VI ACa 14/11, VI ACa 140/11). Słuszność tej linii orzeczniczej potwierdził także w swoim orzeczeniu Sąd Najwyższy z dnia 25 czerwca 2015 r. (III CZP 34/15) oraz w uchwale w składzie siedmiu sędziów z dnia 22 listopada 2016 r. (sygn. akt III CZP 62/16). W uzasadnieniu do tego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że analiza przyczyn wprowadzenia zmiany art. 135 POŚ ustawą z 03/10/2008 wskazuje, że nie wpłynęły one na zakres przedmiotowy regulacji dotyczącej ustanowienia OOU a były wynikiem usuwania usterek powstałych przy włączaniu do systemu prawa wewnętrznego regulacji unijnych, które podlegały uwzględnieniu także przed zmianą w procesie interpretacji implementującej je ustawy. Sąd podkreślił także, że nie ma wyroków sądów administracyjnych stwierdzających nieważność rozporządzenia nr 50 Wojewody (...). Oba orzeczenia na których opierają się strony wskazujące brak ciągłości pomiędzy OOU 2007 i 2011 tj. II OSK 445/09 i II OSK 502/09, mają charakter formalny, bowiem dotyczą kwestii procesowej jaką stanowi umorzenie postępowania a wypowiedziany w ich uzasadnieniach pogląd o nieaktualności Rozporządzenia nr 50 nie został poparty szczegółową analizą zmiany art. 135 ust. 2 POŚ w wyniku nowelizacji z 03/10/2008 r.

Sąd Najwyższy w przywołanym orzeczeniu odniósł się także do zagadnienia desuetudo, podnoszonego w sprawach tzw. odszkodowań portowych, czyli powszechnej, ogólnie ustabilizowanej praktyki nierespektowania określonej normy prawnej przez ogół podmiotów stosujących prawo, pomimo braku formalnej jej derogacji. Sąd Najwyższy podkreślił, że samo występowanie rozbieżności zapatrywań w przedmiocie obowiązywania Rozporządzenia nr 50 przemawia przeciwko tezie o utracie przez nie mocy. Sąd Najwyższy konsekwentnie stanął na stanowisku że nie zaistniały szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie nadzwyczajnej i motywowanej aksjologicznie instytucji desuetudo, skoro nie miały miejsca radykalne zmiany w systemie prawa ujmowanym jako całość, jak również w zakresie regulacji prawnych dotyczących ustanawiania obszarów ograniczonego użytkowania dla lotnisk. Sąd podziela powyższy pogląd i przyjmuje za własny na gruncie niniejszej sprawy.

Nie bez znaczenia jest także treść uzasadnienia do samej uchwały sejmiku nr 76/11 w której wprost zawarto stwierdzenie, że „Dotychczasowy akt ustanawiający obszar ograniczonego – rozporządzenie Nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. – został utrzymany w mocy na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej.

Ze względu na powyższe należy uznać, że Rozporządzenie nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 roku obowiązywało do czasu wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr 76/11 z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W..

Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nieruchomości powodów położone w O. znajdowały się w całości się w obszarze ograniczonego użytkowania ustalonym Rozporządzeniem nr 50 Wojewody (...) z dnia 07 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia OOU dla (...) im. (...) w W. – były położone w strefie „M” OOU 2007. W obszarze ograniczonego użytkowania utworzonego na podstawie Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. OOU 2011 nieruchomości te znajdują się w strefie OOU a częściowo w strefie Z2.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 czerwca 2012 r., sygn. akt IV CSK 28/12 wyraził stanowisko, że odpowiedzialność odszkodowawczą, o której mowa w art. 129 POŚ, przewidziano nie za samo ograniczenie i nie za każde ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Odszkodowanie nie rekompensuje zmiany dotychczasowej sytuacji właściciela nieruchomości, a tym bardziej utrzymywania już istniejących ograniczeń w przypadku zmiany

aktu prawnego. Odszkodowanie przysługuje za konkretną szkodę, która powstała w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, a nie za samo ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej jest szkoda, której źródłem jest rozporządzenie lub akt prawa miejscowego powodujący ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Szkoda ma być normalnym następstwem wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego wprowadzającego ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości. Szkoda taka może powstać, gdy akt prawa miejscowego wprowadza nowe lub zwiększa dotychczasowe ograniczenia, co do sposobu korzystania z nieruchomości lub też przedłuża ograniczenia na kolejny okres obowiązywania. Szkoda nie powstaje, gdy kolejny akt prawny utrzymuje zakres ograniczeń na dotychczasowym poziomie a tym bardziej, gdy je zmniejsza (teza wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.12.2008 r. II CSK 367/08, gdzie Sąd jednoznacznie wskazał, że hipoteza art. 129 ust. 2 ustawy z 2001 r. - Prawo ochrony środowiska nie obejmuje każdego ograniczenia korzystania z nieruchomości położonej w obszarze ograniczonego użytkowania, ale tylko takie, które w związku utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wynikają z zakresu ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości wskazanego w akcie prawa miejscowego, tworzącego obszar ograniczonego użytkowania).

Uznając, że obydwa akty prawa lokalnego - zarówno rozporządzenie jak i uchwała - swoim zakresem objęły działki powodów, należało dokonać analizy wprowadzonych przez nie ograniczeń w stosunku do nieruchomości i zbadać o ile, i w jakim zakresie ograniczenia te wpłynęły na dotychczasowy sposób korzystania z nich.

Z przeprowadzonego porównania i analizy przepisów powołanych wyżej aktów prawnych – Rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) oraz Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) wynika, że ze względu na położenie nieruchomości w strefie OOU 2011, w rzeczywistości doszło do zmniejszenia ograniczeń obowiązujących na nieruchomościach, które w okresie obowiązywania OOU 2007 były położone w jej granicach, w strefie (...). W myśl Rozporządzenia nr 50 w strefie ograniczonego użytkowania zabroniono przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci młodzieży, zmiany sposobu użytkowania budynków oraz budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży a także na cele mieszkaniowe i pod zabudowę mieszkaniową. Pod rządami Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) te ograniczenia dotyczą wyłącznie strefy Z1, natomiast zniesione zostały w stosunku do stref Z2 oraz OOU.

Skoro ograniczenia dla nieruchomości powodów położonych w O. zmniejszyły się z momentem wejścia w życie Uchwały 76/11, należy uznać, że termin z art. 129 § 4 POŚ nie otworzył się na nowo. Należało, wobec tego uznać, że zgłoszenie roszczeń powodów z tytułu utraty wartości nieruchomości oraz kosztów rewitalizacji akustycznej objęte pismami z 23/07/2013 r. oraz 05/08/2013 r. zostały złożone po upływie terminu zawitego dla tych nieruchomości, który upłynął z dniem 24/08/2009 r. W sprawie bezspornym było, że powodowie nie zgłosili swoich roszczeń w tym terminie do pozwanego. W ocenie Sądu termin do zgłoszenia roszczeń, o którym mowa w art. 129 ust. 4 POŚ, jest terminem zawitym, co oznacza, iż jego niedochowanie powoduje wygaśnięcie roszczenia, a fakt upływu tego terminu sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę z urzędu. Sąd podziela i przyjmuje na potrzeby niniejszego postępowania za własną ocenę zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 roku (II CSK 216/08), iż: „Termin do zgłoszenia roszczeń, o którym mowa w art. 129 ust. 4 ustawy z 2001 roku Prawo ochrony środowiska, jest terminem zawitym, a nie terminem przedawnienia.". Podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2013 roku (II CSK 578/12) „termin z art. 129 ust. 4 POŚ stanowi termin zawity, w którym żądania z art. 129 ust. 1 – 3 POŚ muszą zostać zgłoszone obowiązanemu do ich realizacji w celu zachowania prawa dochodzenia tych roszczeń przed sądem”.

Wniosek ten jest tym bardziej uzasadniony, jeżeli uwzględni się, że ustawodawca nie określił terminu, w ciągu którego obowiązanemu do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 POŚ, jest zobowiązany zająć stanowisko co do zasadności żądań zgłoszonych przez poszkodowanego. Taką interpretację charakteru terminu, o którym mowa w art. 129 ust. 4 POŚ wzmacnia także wykładnia językowa tego przepisu, w którym jest mowa o wystąpieniu z roszczeniami, co znaczeniowo jest terminem szerszym od terminu dochodzenia roszczeń i mieści w sobie także zgłoszenie przez poszkodowanego ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości żądań, o których mowa w art. 129 ust. 1-3 POŚ, obowiązanemu do ich wykonania.

Sąd zakwalifikował roszczenie powodów na podstawie art. 129 i 135 POŚ, uznając, że nie było podstaw do zastosowania w sprawie art. 435 KC. Sąd orzekający popiera stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 09 kwietnia 2010 r. (III CZP 17/10, LEX nr 584036; zob. także wyrok SN z dnia 06 maja 2010 r., II CSK 602/09, LEX nr 585768 oraz postanowienie SN z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138) podkreślił, że: „Przepisy art. 435 KC w związku z art. 322 POŚ i art. 129 POŚ przewidują rozłączne reżimy odpowiedzialności. Za taką interpretacją przemawia również dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania w zakresie szkody polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości. Rozszczępienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w rozporządzeniu o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające w emisji hałasu byłoby zresztą sztuczne”. Zresztą, nawet gdyby przyjąć, dopuszczalność zastosowania art. 435 KC jako alternatywnej podstawy odpowiedzialności, to port lotniczy nie jest przedsiębiorstwem w całości (jak wymaga ugruntowany w orzecznictwie pogląd) wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu tego przepisu, bowiem siły elementarne są wykorzystywane jedynie do części jego działalności (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 7 marca 2014 r., VI ACa 1047/13, <http://orzeczenia.waw.sa.gov.pl/>, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, LEX nr 1215402, z dnia 23 maja 2012 r., I PK 198/11, LEX nr 1219494).

Także Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 02 marca 2017r. sygn. I ACa 1210/15 (niepublikowane) wypowiedział się na ten temat i wskazał , że „ Przyjęta w judykaturze wykładnia art. 129 ust. 2 POŚ nie wyklucza co do zasady możliwości konstruowania przez powoda roszczeni na podstawie art. 435 § 1 KC . W ocenie Sądu Apelacyjnego art. 435 KC mógłby stanowić podstawę roszczeń przeciwko przedsiębiorcy prowadzącemu port lotniczy, gdyby dochodzone odszkodowanie nie miało związku z utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania. Skoro wskutek wejścia w życie aktu prawa miejscowego, wprowadzającego OOU dochodzi do zawężenia granicy prawa własności, to od chwili wejścia w życie tego aktu właściciel musi znosić dopuszczalne na tym obszarze podwyższone normatywnie immisje hałasu bez możliwości ich zaniechania”.

Nadto należy zauważyć, że przyjęcie dopuszczalności zastosowania art. 435 KC jako podstawy odpowiedzialności prowadziłoby do ominięcia 2-letniego terminu zawitego przewidzianego w art. 129 ust. 4 POŚ i niweczyłoby funkcję gwarancyjną tego przepisu, który pozwala podmiotowi nadmiernie ingerującemu w środowisko naturalne na prowadzenie racjonalnej gospodarki finansowej, umożliwiając mu zaspokojenie roszczeń poszkodowanych w przewidywalnym terminie.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie przytoczonych w treści uzasadnienia przepisów, należało uznać, iż roszczenie powodów o odszkodowanie z tytułu objęcia ich nieruchomości obszarem ograniczonego użytkowania wygasło przed wytoczeniem powództwa i nie otworzyło się na nowo po wejściu w życie Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...), zatem powództwo podlegało oddaleniu, o czym orzeczono jak w sentencji w punkcie 1.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 KPC, uznając, że skoro powództwo zostało oddalone w całości – powodowie ponoszą koszty procesu – przy czym szczegółowego ich wyliczenia dokona referendarz sądowy po uprawomocnieniu się wyroku w niniejszej sprawie, o czym orzeczono jak w sentencji w punkcie 2.

SSO Ewa Teofilak

ZARZĄDZENIE

(...)